

■ Szanse dla pogłębienia współpracy gospodarczej Polski i Austrii

Martin Wycisk

Po otwarciu rynków Europy Środkowej i Wschodniej austriacka gospodarka rozwinęła się w znaczącym tempie. Wpłynęło to również na wymianę handlową z Polską, pozostającą pod tym względem jednak nadal za Czechami i Węgrami. Niemniej świadczy to o znacznym potencjale pogłębienia współpracy gospodarczej między Polską a Austrią. Ocenia się, iż największy potencjał rozwoju polsko-austriackiego handlu tkwi w energetyce i technologiach ekologicznych, włączając w to elektromobilność i kolej.

Gospodarka Austrii

Austria, której PKB wynosi 386 mld euro, jest dziesiątą gospodarką Unii Europejskiej. W 2017 r. wzrost gospodarczy wyniósł 4,6%, a inwestycje wzrosły o 4,9%. Był to efekt zarówno wzrostu konsumpcji wewnętrznej, jak i rosnącego eksportu (o 5,6%); nastąpił też spadek bezrobocia o 0,5% i obecnie wynosi ono 5,5%. Można się spodziewać podobnego trendu w 2018 r. Austria zalicza się do gospodarek rozwiniętych, co potwierdza jej struktura gospodarcza. Najważniejszą rolę w gospodarce odgrywa sektor usług – 65% udziału w PKB oraz 68% – w zatrudnieniu. Mniejszą rolę odgrywa przemysł (33% udziału w PKB i 27% – w zatrudnieniu) oraz rolnictwo (odpowiednio 2% i 1%).

Austriacka gospodarka w ostatnich dwóch dekadach przeszła głębokie przeobrażenia. Akcesja do UE (1995), przyjęcie euro (2002) oraz przystąpienie krajów Europy Środkowej i Wschodniej do UE (2004) przyczyniły się do znaczącego wzrostu liczby eksporterów austriackich i w efekcie internacjonalizacji gospodarki Austrii. Przed 1989 r. eksporterami były jedynie największe koncerny, dziś eksportuje swoje towary wiele małych i średnich firm austriackich. W latach 2000-2016 czterokrotnie wzrosła liczba firm eksportujących – z 12 500 do 52 500.

Redakcja:

Radosław Grodzki

Jacek Kubera

(redaktor naczelny)

Piotr Kubiak

Krzysztof Malinowski

Korekta:

Hanna Różanek

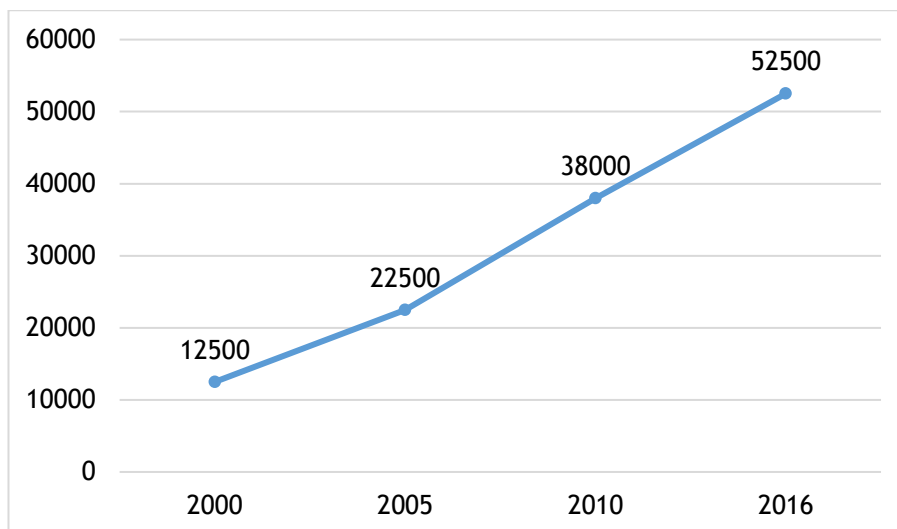
Nr 361/2018

30.08.18

ISSN 2450-5080

Biuletyny dostępne
także dzięki:
NEWSLETTER IZ
FACEBOOK
SCRIBD
LINKEDIN
TWITTER

Ryc. Liczba austriackich eksporterów w latach 2000-2016.

W 2017 r. eksport osiągnął rekordową wartość 142 mld euro (53% PKB Austrii), podczas gdy w 1995 r. wynosił 35 mld euro. Eksportuje się głównie maszyny i pojazdy mechaniczne (39,9%), towary przetworzone (21,8%) i wyroby przemysłu chemicznego (14,0%). Duże możliwości istnieją w takich sektorach, jak: energia, technologie środowiskowe, budownictwo, produkty zaawansowane technologicznie. Ważną rolę w eksporcie odgrywają usługi – w 2017 r. ich wartość wyniosła 59 mld euro. Jest to głównie: turystyka (30,7%), transport (23,8%) i prace badawczo-rozwojowe (18%). Właśnie w eksporcie usług dostrzega się wielki potencjał. Jak wynika z obliczeń, każde 1 euro zarobione w tym sektorze przyczynia się do eksportu towarowego w wysokości 6 euro. Większość eksportu towarów (69,8%) i usług (76,5%) znajduje odbiorców na rynku unijnym. Podkreślenia wymaga fakt, że od eksportu zależy bezpośrednio lub pośrednio 50% austriackich miejsc pracy.

Europa Środkowa i Wschodnia w gospodarce Austrii

Bliskość geograficzna i kulturowa z Europą Środkowo-Wschodnią stanowi atut austriackiej gospodarki. Ten region jest ważnym rynkiem zbytu – Czechy, Węgry i Polska zajmują w eksporcie towarów austriackich odpowiednio szóste, siódme i ósme miejsce, a usług – siódme i szóste. Sąsiedztwo to sprzyja również austriackim inwestycjom zagranicznym. Czechy jako miejsce inwestycji austriackich zajmują 3. miejsce z 14 mld euro – po inwestycjach w Holandii (30 mld) i Niemczech (27 mld). W całym regionie Europy Środkowej i Wschodniej inwestycje austriackie wynoszą 64 mld euro, co stanowi 30% wszystkich inwestycji zagranicznych. Austria jest największym inwestorem w Słowenii, Chorwacji oraz Bośni i Hercegowinie, a także znaczącym inwestorem w Słowacji, Rumunii i Czechach (2. na liście), na Węgrzech i Białorusi (3. inwestor), Ukrainie i w Turcji (4. na liście). W Polsce jest dopiero na ósmym miejscu wśród zagranicznych inwestorów.

Centralne położenie w Europie spowodowało, że Austria stała się także miejscem dla inwestycji zagranicznych koncernów, które właśnie tutaj otworzyły swoje centra obejmujące Europę Środkową i Wschodnią. Wartość inwestycji zagranicznych

wzrosła w latach 1994-2015 z 13 mld euro do 145 mld euro. Beneficjentem „otwarcia wschodniego” jest także przemysł austriacki, korzystający na ułatwionym imporcie półproduktów i zwiększonej podaży na towary i usługi. W latach 1995-2014 przemysł austriacki zwiększył eksport z 45% do 60% całej produkcji. Szacuje się, iż „efekt otwarcia wschodniego” po 1989 r. przyczynił się do wzrostu realnego PKB o 4,7%, a także spowodował, że rocznie przybywało 3300 dodatkowych miejsc pracy. Poza tym austriackie przedsiębiorstwa korzystają pośrednio ze środków unijnych, realizując różne projekty infrastrukturalne.

Kontakty gospodarcze z Polską

Z punktu widzenia Izby Handlowej Austrii (*Wirtschaftskammer Österreichs, WKÖ*) atutami polskiej gospodarki są: (1) szybki wzrost gospodarczy (w 2017 r. wzrost o 4,6%) napędzany konsumpcją wewnętrzną i eksportem, (2) dodatni bilans handlu zagranicznego, (3) włączenie Polski do grupy 25 najbardziej rozwiniętych gospodarek świata. W Wiedniu zwraca się uwagę na atuty planu Morawieckiego mogące się przyczynić do dalszego rozwoju polskiej gospodarki, a także na obniżenie podatku CIT dla małych firm i startupów.

Austria uznaje Polskę za ważny rynek dla swoich produktów i usług, charakteryzujący się dużym potencjałem. Świadczy o tym rosnąca wymiana handlowa. Austriacki eksport do Polski w 2017 r. wyniósł 4,3 mld euro (wzrost o 11% w stosunku do 2016 r.) i składał się głównie z maszyn i pojazdów mechanicznych, towarów przetworzonych i produktów przemysłu chemicznego. Polska zajmuje 8. miejsce na liście odbiorców austriackich towarów, przyjmując 3% całego eksportu Austrii. Także eksport z Polski do Austrii osiągnął w 2017 r. wartość 3,8 mld euro i posiada dynamikę wzrostową (wzrost o 14,2% w stosunku do 2016 r.). Polska eksportuje głównie wyroby z sektora maszyn i pojazdów mechanicznych, towary przetworzone i paliwa kopalniane (głównie węgiel kamienny). W strukturze polskiego eksportu zwiększa się udział produktów gotowych, jak np. odzież, produkty sportowe czy meble. Rośnie pozytywny trend w handlu bilateralnym, obejmując również sektor usług. Austria eksportowała w 2017 r. do Polski usługi o wartości 186 mln euro (wzrost o 14%); import polskich usług wynosił w tym samym okresie 1,4 mld euro (wzrost o 12%). Polscy turyści są na ósmym miejscu wśród odwiedzających Austrię, wyprzedzając pod tym względem turystów z Francji, USA i Rosji.

Austriackie przedsiębiorstwa inwestują w Polsce w takich sektorach, jak: produkcja i budownictwo, IT i zielone technologie. Izba Handlowa Austrii ocenia, że największy potencjał rozwoju tkwi w energetyce i technologiach ekologicznych, włączając w to elektromobilność i kolej. Austriacki przemysł zbrojeniowy może być zainteresowany udziałem w modernizacji polskich służb mundurowych i np. przystąpić do udziału w przetargu na broń krótką dla policji. Polska pozostaje dla Austrii nadal perspektywnym rynkiem o niewykorzystanym w pełni potencjale. Świadczy o tym większy eksport do Czech (5,264 mld euro) i Węgier (4,815 mld euro) w porównaniu z Polską (4,355 mld euro).

Strona austriacka jest zainteresowana współpracą z Polską na poziomie samorządowym. Ważne są kontakty zarówno między miastami partnerskimi, jak i jednostkami samorządu lokalnego w Austrii i Polsce. Współpraca samorządowa jest korzystna

dla obu stron, służąc rozwojowi sektora małych i średnich przedsiębiorstw, np. polskie firmy logistyczne są zainteresowane możliwością ulokowania swoich centrów logistycznych w Austrii (aglomeracja wiedeńska, Graz). Polskie samorządy zaś oczekują ściślejszej współpracy z polskimi placówkami dyplomatycznymi i konsularnymi w Austrii, m.in. z Wydziałem Polityczno-Ekonomicznym Ambasady RP w Austrii.

Krytyczny stosunek do sankcji

Sankcje gospodarcze nałożone na Rosję wpłynęły na pogorszenie wzajemnych relacji handlowych. Rosja spadła na austriackiej liście eksportowej z 11. miejsca na 15. Należy jednak zwrócić uwagę na zeszłoroczny wzrost eksportu o 16,1%. Podkreśla się, iż największe straty poniósł austriacki eksport żywności i dóbr inwestycyjnych. Ze względu na spadek niemieckiego eksportu maszyn i pojazdów mechanicznych, straty ponieśli również austriaccy dostawcy części/podzespołów. Z mniejszą liczbą turystów z Rosji musiał sobie z kolei poradzić sektor turystyczny. Mimo sankcji i pogorszenia sytuacji dla eksporterów na rosyjskim rynku, austriaccy przedsiębiorcy nadal widzą spore możliwości w handlu z Rosją. Nie jest wykluczone, że nastąpi wzrost inwestycji austriackich w Rosji (wykorzystany zostanie niski kurs rubla i podejmowane będą próby ominięcia sankcji). Należy pamiętać, iż rosyjskie inwestycje o wartości 27 mld euro stanowią 17,5% ogółu inwestycji zagranicznych w Austrii. Z kolei austriacki koncern OMV jest jednym z pięciu europejskich inwestorów realizujących *Nord Stream 2*, posiada on 10% udziałów. Bez względu na sankcje gospodarcze nałożone na Rosję, koncern w czerwcu 2017 r. podpisał porozumienie z Gazpromem o pogłębieniu współpracy.

Przykłady austriackich inwestycji w Polsce

- Koncern budowniczy Strabag jest obecny na polskim rynku już od 1987 r., realizując projekty z zakresu budownictwa ogólnego, infrastruktury, kolejnictwa i mostów.
- Vienna Insurance Group jest koncernem ubezpieczeniowym, kontrolującym około 50 spółek w 25 krajach, a na polskim rynku obecnym poprzez udziały większościowe w Compensa TU S.A., InterRisk TU S.A. czy Vienna Life TU na Życie S.A.
- Raiffeisen Bank International jest obecny na polskim rynku od 1991 r. Po fuzji z Polbankiem w 2013 r. Raiffeisen Polbank należy do grupy większych banków w Polsce; obecnie Raiffeisen Polbank jest w trakcie przejęcia przez francuski bank BGŻ PNB Paribas.
- Produkcją kolejek górskich i ich funkcjonowaniem zajmuje się firma Doppelmayr, która w Polsce modernizuje m.in. kolejkę na górę Szyndzielnia w okolicach Bielska-Białej.
- Na polski rynek wchodzi Egger, austriacka firma branży płyt drewnopochodnych, produkująca m.in. artykuły wyposażenia wnętrz i podłogi laminowane; w warmińsko-mazurskim Biskupcu inwestuje 260 mln euro w zakłady produkcyjne, mające zatrudnić 1000 osób.

Wnioski

1. Choć rozwija się wymiana handlowa między Polską a Austrią, nadal istnieje w tym zakresie niewykorzystany potencjał – dotyczy to zarówno importu i eksportu towarów, jak i sektora usług.
2. W związku z potrzebą zastąpienia energii ze źródeł kopalnianych, dla Polski atrakcyjne może być austriackie know-how z zakresu zielonych technologii, zwłaszcza źródeł energii odnawialnej. Austria może być zainteresowana współpracą w ramach polskich projektów koncentrujących się na rozwoju elektromobilności.
3. Wspieranie współpracy na poziomie samorządowym mogłoby stworzyć platformę dla zwiększenia współpracy między małymi a średnimi przedsiębiorstwami z Polski i Austrii.

Tezy zawarte w tekście wyrażają jedynie opinie autora.

Tekst powstał w ramach Serii Specjalnej Biuletynów IZ przygotowanej w związku z prezydencją Austrii w Radzie Unii Europejskiej (1.07-31.12.2018).

Martin Wycisk - analityk w Instytucie Zachodnim, absolwent Studium Europy Wschodniej UW i politologii na Uniwersytecie Śląskim, między grudniem 2016 a listopadem 2017 wiceprzewodniczący stowarzyszenia Forum Młodych Dyplomatów.